

Besluit omgevingsvergunning

Aanvraagnummer: OLO-4386221

Aanvrager: TenneT TSO B.V.

Correspondentieadres: Postbus 718, 6800 AS Arnhem

Onderwerp: Omgevingsvergunning activiteit handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening voor delen van de 380 kV hoogspanningsverbinding Diemen-Lelystad in de gemeenten Almere en Gooise Meren

Inhoudsopgave

1.	BESLUIT	3
1.1.	Aanvraag.....	3
1.2.	Besluit	4
2.	PROCEDURELE ASPECTEN	5
2.1.	Projectbeschrijving	5
2.2.	Volledigheid aanvraag.....	5
2.3.	Procedure	5
2.4.	Advies over de aanvraag.....	6
2.5.	Besluit milieueffectrapportage	7
2.6.	Overige samenhangende besluiten	7
2.7.	Behandeling zienswijzen.....	8
2.8.	Advies Commissie Milieueffectrapportage	8
2.9.	Beroepsprocedure	10
3.	INHOUDELIJKE OVERWEGINGEN	11
3.1.	Algemeen.....	11
3.2.	Archeologie.....	11
3.3.	Elektromagnetische velden.....	12
3.4.	Geluid.....	12
3.5.	Natuur en landschap.....	13
3.6.	Overige aspecten	13
3.7.	Conclusie.....	13

1. BESLUIT

1.1. Aanvraag

Op 14 juni 2019 is door TenneT TSO B.V., gevestigd te Arnhem, een aanvraag ingediend op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna ook: Wabo).

De aanvraag omgevingsvergunning voor het handelen in strijd met regels inzake ruimtelijke ordening heeft betrekking op een aantal bestaande hoogspanningsmasten gelegen binnen de gemeenten Almere en Gooise Meren. Deze masten maken deel uit van de bestaande 380 kV hoogspanningsverbinding Diemen-Lelystad.

De in de aanvraag betrokken activiteiten maken onderdeel uit van het deelproject 'Opwaardering 380 kV-verbinding Diemen-Lelystad (DIMLLS)' dat onderdeel is van het programma 'Beter Benutten Bestaande 380 kV'.

De aanvraag is geregistreerd onder OLO-nummer 4386221.

De aanvraag heeft betrekking op de volgende activiteit:

- het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met een bestemmingsplan, beheersverordening, een exploitatieplan of voorbereidingsbesluit (Wabo artikel 2.1, lid 1 onder c).

Deze aanvraag heeft enkel betrekking op het voortgezette, bestaande gebruik van de hoogspanningsmasten en niet op de separaat aangevraagde capaciteitsvergroting.

De aanvraag is ingediend op 14 juni 2019 en bestaat uit de volgende delen:

- Brief omgevingsvergunning RO MinEZK (d.d.14 juni 2019)
- Aanvraagformulier omgevingsloket met aanvraagnummer 4386221
- 01 Tracekaart DIM-LLS
- 02 Overzicht en spanvelden DIM-LLS (d.d. 14-03-2019)
- 03 DIM-LLS mastenlijst (d.d. 26-03-2019)
- 04 Ruimtelijke Onderbouwing DIM-LLS (d.d. 13-05-2019)
- 05 Deel A MER Diemen Lelystad (d.d. 11-06-2019)
- 06 Deel B MER Diemen Lelystad (d.d. 11-06-2019)
- 07 Arch onderzoek 2019 Almere (d.d. 06-06-2019)
- 08 Arch onderzoek 2019 Gooise Meren (d.d. 06-06-2019)
- 09 DIM ENS Natuurtoets V02 (d.d. 22-04-2015)

Aanvullend zijn op 18 september 2020 de volgende stukken ingediend:

- 10 RO DIM-LLS (d.d. 14-09-2020)
Dit document dient ter vervanging van 04 Ruimtelijke Onderbouwing DIM-LLS (d.d. 13-05-2019)
- 11 Deel A MER DIM-LLS (d.d. 15-09-2020)
Dit document dient ter vervanging van 05 Deel A MER Diemen Lelystad (d.d. 11-06-2019)
- 12 Deel B MER DIM-LLS (d.d. 15-09-2020)
Dit document dient ter vervanging van 06 Deel B MER Diemen Lelystad (d.d. 11-06-2019)

- 13 Natuurtoets DIM-LLS (d.d. 10-09-2020)
Dit document dient ter vervanging van de 09 DIM_ENS_Natuurtoets_V02 (d.d. 22-04-2015)
- 14 Almere Arch rapportages (d.d. 13-05-2020)
Dit document dient ter vervanging van 07 Arch onderzoek 2019 Almere (d.d. 6-06-2019)
- 15 Gooise Meren Arch rapportages (d.d. 14-08-2020)
Dit document dient ter vervanging van 08 Arch onderzoek 2019 Gooise Meren (d.d. 06-06-2019)

1.2. Besluit

Wij besluiten, gelet op de aanvraag en de hierop gebaseerde overwegingen die zijn opgenomen in de considerans bij deze vergunning en gelet op het gestelde in de Wabo, de omgevingsvergunning te verlenen voor de aangevraagde activiteit.

Aan deze vergunning zijn geen voorschriften verbonden.

De aanvraag en alle daarbij ingediende stukken maken onderdeel uit van deze vergunning, tenzij de gewaarmerkte bescheiden alsmede rechtstreeks geldende regelgeving anders bepalen.

datum:

Minister van Economische Zaken
en Klimaat

Minister van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

B. van 't Wout

K. Ollongren

2. PROCEDURELE ASPECTEN

2.1. Projectbeschrijving

De aanvraag omgevingsvergunning voor het handelen in strijd met regels inzake ruimtelijke ordening heeft betrekking op een aantal hoogspanningsmasten gelegen binnen de gemeente Almere en de gemeente Gooise Meren, welke onderdeel uitmaken van de bestaande 380 kV hoogspanningsverbinding Diemen-Lelystad. Concreet is de bestaande, niet wederrechtelijke bouwhoogte van de hoogspanningsmasten niet in alle gevallen toegelaten in de geldende bestemmingsplannen. Voor deze masten geldt kortom dat deze niet goed bestemd zijn omdat de bestaande bouwhoogte van de masten hoger is dan de bouwregels toelaten. Het betreft de masten bekend onder de nummers 33 t/m 36 in de gemeente Gooise Meren en de masten met de nummers 37 t/m 39 en 56 t/m 61 in de gemeente Almere.

Het is verder de bedoeling om de capaciteit van deze hoogspanningsverbinding te vergroten van 2,5 kA naar 4 kA. Echter de aanvraag, en daarmee de onderhavige vergunning, heeft geen betrekking op deze capaciteitsvergroting. Ten behoeve van de benodigde aanpassingen van de bestaande verbinding zullen separaat vergunningen worden aangevraagd. Bedoelde capaciteitsvergroting kan plaatsvinden zonder de afmetingen van de bestaande hoogspanningsmasten te wijzigen. Verder is deze capaciteitsvergroting niet in strijd met de gebruiksbepalingen van de van toepassing zijnde bestemmingsplanregelingen.

Vanuit een oogpunt van goede ruimtelijke ordening zijn door de aanvrager evenwel ook de gevolgen van de capaciteitsvergroting in beeld gebracht en door ons in de context van onderhavige omgevingsvergunning beoordeeld. Dit omdat een vergroting van de stroomcapaciteit binnen de geldende planologische parameters als representatieve invulling kan worden beschouwd van de maximale planologische situatie.

2.2. Volledigheid aanvraag

De aanvraag is getoetst aan de indieningsvereisten uit de Ministeriële regeling omgevingsrecht (Mor) en op inhoud beoordeeld. Wij zijn van oordeel dat de aanvraag voldoende informatie bevat voor een goede beoordeling van de voorgenomen activiteiten. De aanvraag is dan ook in behandeling genomen.

2.3. Procedure

In artikel 20a, eerste lid, van de Elektriciteitswet is bepaald dat op de besluitvorming voor dit project de rijkscoördinatierегeling als bedoeld in artikel 3.35 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) van toepassing is. Dat wil in dit geval zeggen dat de besluiten die nodig zijn voor Beter Benutten Bestaande 380 kV/project Diemen-Lelystad gezamenlijk worden voorbereid, waarbij deze procedure wordt gecoördineerd door de minister van Economische Zaken en Klimaat (EZK). Daarbij doorlopen de besluiten, op grond van artikel 3.31, derde lid, in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro, de uniforme openbare voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht met toepassing van de bijzondere regels in artikel 3.31, derde lid, in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro.

Dit besluit is één van de besluiten die nodig zijn voor Beter Benutten Bestaande 380 kV/ project Diemen- Lelystad. Daarom is ook op dit besluit de rijkscoördinatieregeling van toepassing. De minister van EZK heeft een gecoördineerde voorbereiding van de besluiten voor Beter Benutten Bestaande 380 kV/project Diemen-Lelystad bevorderd.

Onderhavig besluit is als volgt voorbereid:

- op 10 december 2020 is een kennisgeving met betrekking tot het ontwerp gepubliceerd in de Staatscourant; kennisgeving heeft ook plaatsgevonden in enkele huis-aan-huisbladen en regionale dagbladen;
- de ontwerpbesluiten zijn door de minister van EZK aan TenneT TSO B.V. gezonden;
- het ontwerp van het besluit heeft van vrijdag 11 december 2020 tot en met donderdag 21 januari 2021 ter inzage gelegen bij Gemeentehuis Almere, Stadhuisplein 1, Almere.
- er zijn 3 digitale informatieavonden georganiseerd, op 7, 12 en 14 januari 2021.

Op grond van artikel 3.32 in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wet ruimtelijke ordening worden dit besluit en de andere besluiten gelijktijdig door de minister van EZK bekendgemaakt. Tevens doet de minister van EZK daarvan mededeling in de Staatscourant, enkele huis-aan-huisbladen en regionale dagbladen en langs elektronische weg. Eerdere insprekers worden persoonlijk geïnformeerd.

2.4. Advies over de aanvraag

In het kader van deze aanvraag zijn de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Gooise Meren en Almere verzocht advies uit te brengen (artikel 6.1, eerste lid, van het Besluit omgevingsrecht) over de aanvraag en een conceptversie van deze omgevingsvergunning.

Bij e-mail van 11 juli 2019 is advies van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Almere ontvangen.

In het advies geeft het college ter overweging om te kiezen voor een nieuw, alternatief tracé rondom het bebouwd gebied van de gemeente Almere, dit mede in verband met het aantal in de magneetveldzone aanwezige functies.

Het behoud en de capaciteitsvergroting van de bestaande verbinding is evenwel de meer kostenefficiënte en doelmatige optie. Nu investeren in een nieuwe verbinding is niet noodzakelijk en niet kostenefficiënt.

Verder adviseert het college om de verschillende in dit project met elkaar samenhangende vergunningen gelijktijdig bekend te maken.

In de context van de rijkscoördinatieprocedure zal hiervoor worden gekozen.

In het advies wijst het college er verder op, dat samenhangend met de capaciteitsvergroting van de hoogspanningsverbinding bodemingrepen noodzakelijk zijn, hetgeen mede in relatie tot de archeologische verwachtingswaarde een punt van aandacht dient te zijn.

Onderhavige vergunning heeft geen betrekking op aanpassing van de hoogspanningsverbinding en daarmee al dan niet samenhangende bodemingrepen. Uit archeologisch onderzoek blijkt overigens dat geen rekening behoeft te worden gehouden met verstoring van archeologische waarden bij uitvoering van de door het college bedoelde werkzaamheden aan de betreffende masten.

Tot slot vraagt het college de aandacht voor de stikstofdepositie die de capaciteitsvergroting van de hoogspanningsleiding met zich zal brengen, mede in de context van de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak (ECLI:NL:RVS:2019:1603).

Onderhavige vergunning heeft uitsluitend betrekking op de regularisatie van de voortgezette instandhouding van de bestaande hoogspanningsmasten. Van deze activiteit behoeft geen enkele (extra) depositie van stikstofverbindingen te worden verwacht.

Aanvullend heeft de gemeente Almere bij brief van 2 september 2019 advies gegeven ten aanzien van de rapportage 'Uitwerking natuurtoets, TenneT Diemen – Lelystad – Ens', adviesbureau Tauw, d.d. 22 april 2015. Aangezien de aanvraag die ten grondslag ligt aan deze omgevingsvergunning geen betrekking heeft op activiteiten waarbij beschermde flora en fauna kan worden verstoord, is het advies op dit punt niet relevant in het kader van dit besluit. Het advies van de gemeente Almere is als bijlage 1 opgenomen bij deze vergunning.

De gemeente Gooise Meren heeft bij email van 18 juli 2019 kenbaar gemaakt geen opmerkingen te hebben naar aanleiding van de aanvraag en de concept ontwerpvergunning.

2.5. Besluit milieueffectrapportage

Onderhavige aanvraag heeft geen betrekking op de wijziging van een bovengrondse hoogspanningsleiding zoals bedoeld in de bijlage, onderdeel C 24 en D 24.1 van het Besluit milieueffectrapportage (Besluit m.e.r.). Immers de betrokken hoogspanningsverbinding is reeds feitelijk aanwezig en planologisch toegelaten.

Met onderhavig besluit wordt alleen de bouwhoogte van enkele hoogspanningsmasten opnieuw regulier toegelaten (regulier in de zin dat deze hoge masten niet alleen krachtens overgangsrecht aanwezig mogen blijven). Door initiatiefnemer wordt overigens vrijwillig een uitgebreide m.e.r procedure doorlopen.

2.6. Overige samenhangende besluiten

Sinds 1 januari 2017 geldt de Wet natuurbescherming. Deze vervangt drie wetten, te weten de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet. Op grond van de Wet natuurbescherming is voor het verrichten van handelingen met gevolgen voor Natura 2000-gebieden en voor het verrichten van handelingen met gevolgen voor beschermde plant- en diersoorten een vergunning respectievelijk een ontheffing op grond van deze wet vereist.

De vergunning en/of ontheffing kan naar keuze afzonderlijk, voordat de aanvraag voor de omgevingsvergunning wordt ingediend, worden aangevraagd of als onderdeel van de aanvraag voor omgevingsvergunning worden aangevraagd (artikel 2.2aa, van het Besluit omgevingsrecht). In artikel

2, lid 1 onder a en b van het Uitvoeringsbesluit rijkscoördinatieregeling energie-infrastructuurprojecten zijn zowel de zelfstandige ontheffing Wet natuurbescherming als de aanhaakvariant Wet algemene bepalingen omgevingsrecht opgenomen. Gelet hierop maakt het in de context van de coördinatieprocedure niet uit of er separaat vergunning in de zin van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en ontheffing in de zin van de Wet natuurbescherming wordt gevraagd of niet.

Voor de beoogde capaciteitsuitbreiding en daarmee samenhangende bouwkundige aanpassing van de masten is, in verband met de aanwezigheid van beschermde soorten een ontheffing in de zin van de Wet natuurbescherming aangevraagd. Op grond van artikel 1.3, lid 1 onder a ten 6^e van het Besluit natuurbescherming is de minister van LNV bevoegd gezag. Deze ontheffing staat evenwel los van onderhavige omgevingsvergunning. Immers de aanvraag en onderhavige omgevingsvergunning hebben enkel betrekking op het voortgezette, bestaande gebruik van de hoogspanningsmasten en niet op de separaat aangevraagde uitvoering van werkzaamheden ten behoeve van de capaciteitsvergroting van de hoogspanningsverbinding.

Deze aanvraag omvat dan ook geen activiteit waarvoor sprake is van een vergunningplicht op grond van de Wet natuurbescherming of waarvoor een ontheffing dient te worden aangevraagd in het kader van de Wet natuurbescherming.

2.7. Behandeling zienswijzen

Naar aanleiding van de publicatie van de kennisgeving en de terinzagelegging van de ontwerpbesluiten en het MER voor Beter Benutten Bestaande 380 kV/ Diemen- Lelystad zijn 8 niet gelijklopende zienswijzen over de ontwerpbesluiten en het MER naar voren gebracht. Zie de antwoordnota zienswijzen voor een overzicht van de behandeling van de zienswijzen. De antwoordnota maakt, voor zover de zienswijzen zich richten tegen het ontwerp van onderhavig besluit, onderdeel uit van het besluit. In de antwoordnota is aangegeven of de zienswijzen aanleiding geven om het onderhavige besluit aan te passen.

2.8. Advies Commissie Milieueffectrapportage

Zoals aangegeven heeft onderhavige vergunning geen betrekking op een activiteit die relevant is in de context van het Besluit milieueffectrapportage. Verwezen wordt naar paragraaf 2.5.

Om praktische redenen zijn hier de volgende overwegingen opgenomen ten aanzien van het gehele project. Voor de besluitvorming over het project is een milieueffectrapport (MER) opgesteld. De betrokken ministers hebben de commissie voor de milieueffectrapportage gevraagd dit MER te beoordelen. In het advies van 16 februari 2021 concludeert de commissie dat het MER de essentiële informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen bij het besluit over het project. Dit advies is opgenomen in bijlage 2 bij deze vergunning.

Stikstofdepositie

De Commissie geeft in het advies een aanbeveling over de omgang met stikstofdepositie. Daarbij is de aanbeveling specifiek in te gaan op het natuurgebied Naardermeer en dit te beschouwen in cumulatie met de stikstofuitstoot veroorzaakt door de geplande werkzaamheden.

Op basis van de resultaten van de AERIUS berekening is een ecologische beoordeling uitgevoerd. In de AERIUS Calculator worden op basis van metingen de achtergronddeposities jaarlijks aangepast. De achtergronddepositie bestaat uit zowel ammoniak (NH₃) als stikstofoxiden (NO_x). Uitgangspunt van de ecologische beoordeling is daarmee de meest recente bekende achtergronddepositie in het Naardermeer.

In de ecologische beoordeling zijn habitattypen en leefgebieden van soorten beoordeeld met een overbelaste situatie en een naderend overbelaste situatie. Bij een overbelaste situatie ligt de achtergronddepositie inclusief projectbijdrage hoger dan de kritische depositiewaarden (KDW), bij een naderend overbelaste situatie betreft het habitattypen en leefgebieden met een achtergronddepositie tussen 70 mol onder de KDW en de KDW. Dit betreft een worst-case beoordeling voor habitattypen die net niet, of juist net niet meer overbelast zijn. Verder is in de ecologische beoordeling onder andere uitgegaan van trends. Een (eventuele) verslechtering van habitattypen ten gevolge van overschrijdingen van de kritische depositiewaarden over de langere termijn is hier dus in meegenomen. Dit betreft zowel overschrijdingen ten gevolge van ammoniak als stikstofoxiden. Indien een habitatype geen verslechtering vertoont, zijn er andere randvoorwaarden van toepassing waardoor stikstofdepositie geen knelpunt is voor het habitatype op de betreffende plek. In dat geval kunnen significante gevolgen door de tijdelijke en beperkte emissies van het beoogd voornemen worden uitgesloten. Tot slot heeft het beoogd voornemen slechts zeer beperkt uitstoot van ammoniak tot gevolg. Dit betreft slechts 0,5% van de totale depositie.

Omdat in de AERIUS Calculator is voorzien in de meest recente meetgegevens van de achtergronddepositie, in de ecologische beoordeling de trends van de instandhoudingsdoelen over de lange termijn zijn opgenomen en het voornemen slechts zeer beperkte ammoniakuitstoot tot gevolg heeft is thans al voorzien in een beoordeling van de effecten van eerdere overschrijdingen van kritische depositiewaarden in Natura 2000-gebied Naardermeer.

Varkenskrullen

De nieuwe configuratie van de hoogspanningsmasten en -leidingen wijkt niet af van die in de huidige situatie. Daardoor worden geen effecten verwacht die anders zijn dan die in de huidige situatie. Desalniettemin zal TenneT om de kans op botsingen met vogels in de toekomst te verminderen na afloop van de werkzaamheden overgaan op het aanbrengen van extra 'varkenskrullen'. Dit zijn zichtbare markeringen die aan de leidingen en masten worden opgehangen en de zichtbaarheid ervan verhogen. Omdat in het MER gesproken wordt over de mogelijkheid om deze maatregelen uit te voeren geeft de Commissie in overweging de afspraken omtrent het aanbrengen van extra 'varkenskrullen' vast te leggen in het besluit. TenneT heeft richting het bevoegd gezag toegezegd deze maatregelen uit te voeren.

Magneetveldzone

In het MER is uitgebreid ingegaan op de milieueffecten, waaronder de breedte van de magneetveldzone. De Commissie beveelt het gebruik van kaarten met meer detail aan, waarop de gevoelige bestemmingen (waaronder woningen) duidelijk zichtbaar zijn. Deze kaarten zijn door TenneT opgesteld en opgenomen in bijlage 3 bij deze vergunning.

2.9. Beroepsprocedure

Belanghebbenden kunnen tegen dit besluit beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, postbus 20019, 2500 EA, Den Haag. De termijn voor het indienen van een beroepschrift bedraagt zes weken en vangt aan met ingang van de dag na die waarop het besluit ter inzage is gelegd. Een belanghebbende die redelijkerwijs niet kan worden verweten dat hij geen zienswijze naar voren heeft gebracht op het ontwerp van het desbetreffende besluit kan ook beroep instellen.

3. INHOUDELIJKE OVERWEGINGEN

3.1. Algemeen

De aanvraag omgevingsvergunning voor het handelen in strijd met regels inzake ruimtelijke ordening heeft betrekking op een aantal hoogspanningsmasten gelegen binnen de gemeente Almere en de gemeente Gooise Meren. Deze masten maken onderdeel uit van de bestaande 380 kV hoogspanningsverbinding Diemen-Lelystad. Uit de aanvraag wordt opgemaakt dat de bestaande, niet wederrechtelijke bouwhoogte van de hoogspanningsmasten niet in alle gevallen is toegelaten in de geldende bestemmingsplannen. Voor deze masten geldt dat deze per abuis niet goed bestemd zijn in de vigerende bestemmingsplannen.

De bestaande bouwhoogte van de masten is hoger dan de bouwregels in de geldende bestemmingsplannen toelaten. Het betreft masten 33 t/m 36 in de gemeente Gooise Meren en masten 37 t/m 39 en masten 56 t/m 61 in de gemeente Almere. De overschrijding van de maximale bouwhoogten varieert van 0,5 meter tot 24,5 meter ten opzichte van hetgeen is vastgelegd in de geldende bestemmingsplannen.

Aangezien de aanvraag betrekking heeft op een reeds aanwezige hoogspanningsverbinding, vormt de realiseerbaarheid geen aspect dat moet worden beoordeeld (artikel 5.20 Besluit omgevingsrecht jo. artikel 3.1.6, lid 1 onder f van het Besluit ruimtelijke ordening). Dat geldt ook voor de behoefte aan de voorgenomen capaciteitsvergroting (artikel 3.1.6, lid 2 van het Besluit ruimtelijke ordening). Bedoelde capaciteitsvergroting is enkel relevant in het kader van de beoordeling van de maximale ruimtelijke gevolgen van onderhavige vergunning.

3.2. Archeologie

In de geldende bestemmingsplannen alsmede op basis van het in de gemeenten Almere en Gooise Meren geldende archeologiebeleid wordt rekening gehouden met mogelijk aanwezige archeologische waarden ter plaatse van de hoogspanningsmasten waarop deze vergunning toeziet.

Onderhavige vergunningaanvraag heeft evenwel geen betrekking op het aanpassen van de fundatie van de hoogspanningsmasten. Er is als gevolg van deze vergunning dan ook geen sprake van bodemingrepen. De hoogspanningsmasten zullen overigens wel opnieuw constructief worden beschouwd. Als gevolg van aanpassingen kan sprake zijn van bodemingrepen, verband houdend met aanpassing van de fundaties en met bijvoorbeeld de aanleg van tijdelijke bouwwegen. Deze activiteiten maken zoals aangegeven geen onderdeel uit van de onderhavige aanvraag.

Ten overvloede kan het volgende worden opgemerkt. Gelet op de conclusies van de archeologische onderzoeksrapportages welke bij de aanvraag zijn gevoegd, wordt geen rekening gehouden met een risico op aantasting van archeologische waarden ter plaatse van de masten waarop onderhavige aanvraag betrekking heeft.

Mede gelet op de geldende bestemmingsregelingen zijn er in het gebied geen andere cultuurhistorische waarden aanwezig.

3.3. Elektromagnetische velden

In de nabijheid van hoogspanningsverbindingen dient rekening te worden gehouden met elektromagnetische velden. Op basis van het voorzorgsbeginsel adviseert het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat aan netbeheerders en bevoegde gezagen zo veel als redelijkerwijs mogelijk te vermijden dat er nieuwe situaties ontstaan waarbij kinderen langdurig worden blootgesteld aan een magneetveld met een jaargemiddelde sterkte van 0,4 μ T of meer ('Advies met betrekking tot hoogspanningslijnen' 2005 / 2008). Dit beleid geldt voor nieuwe situaties waarin hoogspanningsverbindingen nabij bestaande verblijfsfuncties worden geprojecteerd of andersom. Wijziging van (planologische regelingen voor) bestaande hoogspanningslijnen waarbij het aantal gevoelige bestemmingen in de specifieke magneetveldzone niet toeneemt wordt in het licht van dit beleid niet beschouwd als een nieuwe situatie.

Voor wat betreft de regularisatie van de toegelaten bouwhoogte geldt dat behoud van een hogere bouwhoogte op zichzelf niet bijdraagt aan vergroting van de magneetveldzone op maaiveldniveau.

Voor wat betreft de beoogde capaciteitsvergroting geldt dat de relevante magneetveldzone als gevolg hiervan wel groter kan worden. Door het treffen van technische maatregelen (faseoptimalisatie) is de magneetveldzone in de nieuwe situatie evenwel smaller dan in de huidige situatie. De magneetveldzone varieert in de bestaande situatie tussen circa 190 en 215 meter terwijl in de nieuwe situatie door faseoptimalisatie sprake is van een zone van circa 150 tot 200 meter.

Hierdoor neemt het aantal gevoelige bestemmingen dat binnen de specifieke magneetveldzone ligt in de nieuwe situatie af. In de huidige situatie is sprake van 955 gevoelige bestemming terwijl in de nieuwe situatie sprake is van 701 gevoelige bestemmingen. Er komen evenmin nieuwe gevoelige bestemmingen in de magneetveldzone te liggen.

In het kader van het voorzorgsbeginsel is de sterkte van het magneetveld in de magneetveldzone geen punt van afweging.

Nabij de masten 151 tot en met 155 is wel sprake van een geringe uitbreiding van de magneetveldzone. Dit is een gevolg van een aldaar aanwezige kruising met een 150 kV verbinding. Vanwege de te realiseren faseoptimalisatie aan de 380 kV verbinding (waarop dit project toeziet) zal ter plaatse van deze kruising een omgekeerd effect optreden op de magneetveldzone. Op de locaties waar de magneetveldzone groter wordt, zijn evenwel geen (geprojecteerde) gevoelige objecten aanwezig.

Geconcludeerd kan worden dat het aspect elektromagnetische velden zich niet verzet tegen verlening van de omgevingsvergunning.

3.4. Geluid

Vanwege de hoogspanningsverbinding dient bij bepaalde weerstypen rekening te worden gehouden met geluid in de vorm van coronageluid, dan wel windgeluid. In beide gevallen betreft dit niet dagelijks optredend geluid met een relatief lage geluidsdruk. Gelet hierop en gelet op de afstand tot geluidgevoelige objecten behoeft geen rekening te worden gehouden met een relevante invloed op het woon- en leefklimaat in de nabijheid van de hoogspanningsverbinding.

Onderhavige vergunning heeft daarbij geen invloed op het aantal momenten waarop dit geluid zal kunnen optreden of de intensiteit van dit geluid in de bestaande situatie. De beoogde capaciteitsvergroting zal op zichzelf genomen ook geen verandering brengen in de bestaande geluidssituatie. In het kader van de voorgenomen capaciteitsvergroting zullen evenwel (ontwerp)maatregelen worden getroffen om dit geluid tot een minimum te beperken.

Geconcludeerd kan worden dat het aspect geluid zich niet verzet tegen verlening van de omgevingsvergunning.

3.5. Natuur en landschap

Gelet op hetgeen in de Milieueffectrapportage en de ruimtelijke onderbouwing is opgenomen, behoeft van onderhavige omgevingsvergunning en de beoogde capaciteitsvergroting geen groter nadelig effect op natuurwaarden te worden verwacht.

Doordat geen extra hoogspanningsverbinding zal worden gemaakt, maar de bestaande verbinding zal worden verzaamd, geldt bovendien dat het aantal draadslachtoffers niet zal toenemen. Verder betekent dit dat de invloed op het landschap ook wordt beperkt tot de bestaande situatie.

Door middel van het toevoegen van vogelmarkeringen (zoals varkenskrullen en vogelflappen) zal het aantal draadslachtoffers nog verder kunnen worden verminderd.

Gelet op het voorgaande zal geen sprake zijn van onaanvaardbare aantasting van natuur- en landschapswaarden.

3.6. Overige aspecten

Overige aspecten zoals onder meer externe veiligheid, lichthinder, schaduwwerking, windhinder, stof, geur, stikstofdepositie, waterkwaliteit en -kwantiteit en verkeer aantrekkende werking, spelen in de context van onderhavig besluit geen relevante rol.

3.7. Conclusie

Vanuit het toetsingskader dat betrekking heeft op gebruik van gronden in strijd met het bestemmingsplan zijn er ten aanzien van deze activiteit geen redenen om de omgevingsvergunning te weigeren. Wij achten de te vergunnen activiteit in overeenstemming met een goede ruimtelijke ordening.

Bijlage 1 - Reactie en advies gemeente Almere

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Directoraat-Generaal Klimaat en Energie
Directie Warmte en Ondergrond
t.a.v. de heer drs. ing. T.A.H. van Roermund
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Stadhuisplein 1
Postbus 200
1300 AE Almere
Telefoon 14 036
Fax (036) 539 99 12

E-mail info@almere.nl
www.almere.nl

Advies van de gemeente Almere op basis van artikel 6.1, eerste lid, van het Besluit Omgevingsrecht over de concept omgevingsvergunning voor de activiteit "handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening voor delen van de 380 kV hoogspanningsverbinding Diemen-Lelystad in de gemeenten Almere en Gooise Meren"

Geachte heer Van Roermund,

Op 25 juni 2019 heeft u de gemeente Almere per e-mail verzocht op basis van artikel 6.1, eerste lid, van het Besluit Omgevingsrecht, advies uit te brengen op de voornoemde concept ontwerp-omgevingsvergunning met het verzoek om eventuele op- en aanmerkingen van de gemeente Almere (de "gemeente") uiterlijk 15 juli 2019 retour te ontvangen. Graag voldoet de gemeente hierbij aan uw verzoek.

Aanleiding

Op de besluitvorming in het kader van het project 'Beter Benutten Bestaande 380 kV Diemen – Lelystad' (het "Project") is de rijkscoördinatie-regeling (RCR) van toepassing als bedoeld in artikel 3.35 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) jo. artikel 20a, eerste lid en derde lid, van de Elektriciteitswet 1998. In het kader van de RCR worden de benodigde (ruimtelijke) besluiten gecoördineerd. Voor de omgevingsvergunningen voor de activiteit 'bouwen' is het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente het bevoegd gezag.

Het onderhavige advies is mede gebaseerd op de diverse bescheiden behorende bij de aanvraag van TenneT TSO B.V. ("TenneT") bij uw ministerie d.d. 14 juni 2019, geregistreerd onder OLO-nummer 4386221. Deze aanvraag heeft betrekking op de volgende activiteiten: *"het gebruiken van gronden en bouwwerken in strijd met een bestemmingsplan, beheersverordening, een exploitatieplan of voorbereidingsbesluit (Wabo artikel 2.1, lid 1 onder c)."* Deze bescheiden bestaan uit een brief, een aanvraag-formulier en negen bijlagen, waaronder onder meer een ruimtelijke onderbouwing (bijlage 04), een milieueffectrapportage (bijlage 05 en 06) en een archeologisch onderzoek (bijlage 07).

Alvorens wij overgaan tot ons advies schetsen wij kort enige achtergrondinformatie over het Project en de bestuurlijke opvatting van de gemeente daarover. Vervolgens gaan wij in op de inhoud van respectievelijk de concept ontwerp-omgevingsvergunning en de daarbij behorende bescheiden, zoals de ruimtelijke onderbouwing en de milieueffectrapportage met bijlagen.

Datum
11 juli 2019

Uw brief van/kenmerk
e-mail van 25 juni 2019

Ons kenmerk
Djuma/ROM/2019/ 7259014sp

Bijlage(n)
geen

Achtergrond

Op 30 januari 2018 heeft uw ministerie aan de gemeente het voornemen kenbaar gemaakt de RCR toe te passen voor een capaciteitsvergroting op de hoogspanningslijn Diemen – Lelystad vanwege door TenneT geconstateerde capaciteitsknelpunten. De capaciteit van beide circuits zal vergroot worden van 2.500 Ampère naar 4.000 Ampère. Daartoe dienen alle geleiders en isolatoren vervangen te worden en dienen de funderingen en de masten zelf constructief verstevigd te worden. Daarbij is ook aangegeven dat TenneT hiervoor een milieueffectrapportage zal opstellen. Over dit voornemen hebben wij op respectievelijk 14 maart 2018 en 19 juli 2018 bestuurlijk overleg met uw ministerie gevoerd.

Het bestuurlijk standpunt van de gemeente is dat het welzijn en de gezondheid van de inwoners voorop dient te staan, zoals aangegeven in onze besluitvorming van respectievelijk 15 mei 2018 en 2 oktober 2018. Dit vanwege het feit dat momenteel bijna 900 gevoelige bestemming gelegen zijn in de specifieke magneetveldzone en dat dit na de capaciteitsvergroting naar verwachting alsnog ruim 650 zullen zijn. Hier komt bij dat nog niet is onderzocht of, en zo ja, in welke mate, de magneetveldsterkte toeneemt binnen de specifieke magneetveldzone als gevolg van de capaciteitsvergroting en of deze eventuele toename voor ons acceptabel is.

Op 6 november 2018 hebben wij ingestemd met een zienswijze en deze ingediend naar aanleiding van de Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau milieueffectrapport Beter Benutten Bestaande 380 kV Diemen – Lelystad ("de concept-NRD"). Samengevat verzochten wij uw ministerie om het volgende:

1. Volwaardig onderzoeken van alle alternatieven en onderzoek naar toepassing van nieuwe technieken.
2. Inzichtelijk maken van magneetveldsterkte in de magneetveldzone.
3. Opstellen van een evaluatieprogramma dat gericht is op de gevolgen voor de gezondheid.
4. Duidelijkheid verschaffen over de aard en mate van de voorgenomen aanpassingen aan masten en funderingen.
5. (Meer) Aandacht besteden aan de milieuthema's Leefomgeving en gezondheid, Landschap en Ecologie.
6. Toekomstbestendigheid.

Met uitzondering van punt 4 en een gedeelte van punt 5 heeft uw minister al onze verzoeken afgewezen. Dit volgde uit de definitieve NRD, zoals vastgesteld op basis van een besluit van de minister op 20 maart 2019 en middels een kennisgeving gepubliceerd in de Staatscourant (nr. 18516) op 2 april 2019. Op 17 juni 2019 heeft u ons nog een brief gestuurd over de vastgestelde NRD en de gecoördineerde besluitvorming en de terinzagelegging van de verschillende omgevingsvergunningen in september 2019.

Advies

Ruimtelijke onderbouwing

Hoofdstuk 5 (Conclusie) van de 'Ruimtelijke Onderbouwing' (bijlage 04 bij de aanvraag) stelt uiteindelijk dat: *"Gelet op het bovenstaande kan geconcludeerd worden dat het initiatief niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening en daarmee het verlenen van de omgevingsvergunning om af te mogen wijken van de bestemmingsplannen niet in de weg staat."*

Wij delen de conclusie *"dat het initiatief niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening"* niet.

Gemeente Almere was, is en blijft van mening dat de bestaande hoogspanningsverbinding Diemen – Lelystad, en dan specifiek voor het gedeelte waar het tracé het grondgebied van de gemeente Almere doorkruist, beschouwd dient te worden als een ruimtelijk knelpunt:

- Enerzijds in het licht van het voorzorgbeginsel magneetvelden vanwege het grote aantal gevoelige bestemmingen dat gelegen is – en ook na het Project aanwezig zal blijven – in de specifieke magneetveldzone van de verbinding. Dit betreft honderden gevoelige bestemmingen, inclusief een basisschool en een kinderdagverblijf in de wijken Stedenwijk, Filmwijk, Parkwijk en Tussen de Vaarten. Mede omdat de voorgenomen capaciteitsvergroting, zoals TenneT op 19 mei 2017 schriftelijk aan ons heeft aangegeven, gezien dient te worden als een 'nieuwe situatie' in het licht van voornoemd voorzorgbeginsel.
- Anderzijds omdat het voorgenomen project onvoldoende toekomstvast is vanwege het navolgende (MER deel A, paragraaf 2.2, Oplossingsrichtingen): *"Het beter benutten van het bestaande net biedt uit oogpunt van kostenefficiëntie, omgevingsimpact en realisatietermijn grote voordelen ten opzichte van het aanleggen van een nieuwe verbinding met de benodigde capaciteit. Dit is dan ook in de verbinding Diemen – Lelystad 380 kV de meest adequate maatregel gebleken vanuit kosten en omgevingseffecten. Aandachtspunt daarbij is wel, dat TenneT in haar Kwaliteits- en CapaciteitsDocument 2017 (KCD 2017) heeft aangegeven dat er ondanks de nu voorziene capaciteitsvergroting vanaf 2025 opnieuw capaciteitsknelpunten tussen Diemen en Lelystad worden verwacht. Dit betekent evenwel zeker niet, dat de capaciteitsvergroting een tijdelijke maatregel is of niet nodig is, omdat er te zijner tijd mogelijk een grootschaliger oplossing zal worden uitgevoerd."*

De in de MER getrokken conclusie: *"... het alternatief 'toepassing van HTLS geleiders, inclusief versterken constructie en funderingen', het zogenaamde voorkeursalternatief."* [is] *het enige dat in het MER onderzocht is.* " is naar de mening van de gemeente Almere onjuist.

Een toelichting daarop. Al in 2011/2012 is er in het kader van het Rijk-Regioprogramma Amsterdam – Almere – Markermeer onderzoek verricht naar de inpassing van een nieuwe, extra 380 kV-verbinding door Almere, die in 2016 operationeel zou moeten zijn. Op 26 september 2011 is het rapport 'Notitie ruimtelijke ontwikkelingen Groot project RRAAM, NW 380kV en andere relevante ruimtelijke ontwikkelingen, versie 0.9' verschenen van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. In dit onderzoek zijn acht tracé-alternatieven beschouwd en onderzocht, namelijk:

- Tracé-alternatieven in de westelijke corridor: West-A en West-B, waarbij in beide alternatieven de huidige, bestaande 380 kV-verbinding door Almere geamoveerd zou worden.
- Tracé-alternatieven in de midden corridor: Midden-A, Midden-B en Midden-C, waarbij in de alternatieven B en C de huidige, bestaande 380 kV-verbinding door Almere geamoveerd zou worden.
- Tracé-alternatieven in de oostelijke corridor: Oost-A, Oost-B en Oost-C, waarbij in alternatief B de huidige, bestaande 380 kV-verbinding door Almere geamoveerd zou worden.

Oftewel: in vijf van de acht onderzochte alternatieven is sprake van het amoveren van de huidige hoogspanningsverbinding.

Reeds in 1974 (!) heeft één van de 'founding fathers' van Almere, ir. Teun Koolhaas, vanuit de Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders in zijn 'Notitie n.a.v. het rapport "Elektrificatie van Zuidelijke Flevoland"' (werkdocument 1974-127 Bf d.d. 13 februari 1974) het volgende aangegeven:

- *"Voor wat betreft het definitieve elektrische net voor Almere dient bekeken te worden in hoeverre dit als structuurbepalend element gehanteerd kan worden. Naast de hardere elektrotechnische en economische aspecten zullen daarbij ook de zachtere visuele aspecten in aanmerking komen. Zo zijn hoogspanningsmasten en leidingen binnen het stads- en landschapsbeeld van Almere onaanvaardbaar en als gevolg hiervan dient de uiteindelijke omlegging van de 380 kV-lijn Diemen – Ens in de elektrificatieplannen voor Almere opgenomen te worden."*
- *"De Diemen – Ens-lijn vervult binnen Almere t.b.v. het kleinschalig stedelijk milieu geen functie en dient zo gauw als mogelijk omgeleid te worden."*

In 2012 heeft TenneT aangegeven dat deze extra verbinding alsnog niet nodig zou zijn. Volstaan zou kunnen worden met een capaciteitsuitbreiding op de bestaande lijn. Top op heden heeft deze capaciteitsuitbreiding nog niet plaatsgevonden.

Het toendertijd onder grote druk doorlopen proces heeft in mei 2012 tot een bestuurlijke reactie van Almere geleid. Destijds is aan het Rijk aangegeven dat, mocht het ministerie wederom voornemens hebben omtrent de hoogspanningslijn Diemen – Lelystad, er vanuit de gemeente Almere voorwaarden van toepassing zouden zijn. Als volgt samengevat:

- Hogere eisen aan het besluitvormingsproces, opdat van een fuik geen sprake zou zijn.
- Een zorgvuldige analyse van nut en noodzaak.
- Het opstellen van een maatschappelijke kosten-baten analyse (MKBA).

Ook in onze zienswijze van november 2018 hebben wij daar specifiek aandacht voor gevraagd, namelijk het beschouwen van meerdere alternatieven en het onderzoeken van de toekomstvastheid. Tot op heden zijn deze verzoeken niet gehonoreerd. Het feit dat er bijna tien jaar geleden reeds concreet onderzoek is gedaan naar alternatieve tracés voor de hoogspanningsverbinding (voor in totaal vier circuits van elk 380 kV) – waarbij de huidige hoogspanningsverbinding dwars door de stad zou gaan verdwijnen (!), met als resultaat géén gevoelige bestemmingen meer in de specifieke magneetveldzone – gecombineerd met het feit dat TenneT aangeeft dat er in 2025 – op de nog op te waarden hoogspanningsverbinding Diemen – Lelystad – wederom capaciteitsknelpunten zullen gaan ontstaan, maakt dat de gemeente Almere ervan overtuigd is dat de huidige begrenzing van het project, namelijk opwaarderen met HTLS-geleiders, volstrekt onvoldoende is.

Ons advies is derhalve:

- **Uitvoeren van onderzoek cq. het updaten van reeds aanwezig onderzoek naar een nieuwe, robuuste, toekomstvaste hoogspanningsverbinding door Flevoland, waarbij de bestaande verbinding Diemen – Lelystad geamoveerd wordt, inclusief de daarvoor benodigde ruimtelijke procedures.**
- **Beëindigen van de huidige procedures voor het verkrijgen van omgevingsvergunningen waarmee het opwaarderen cq. vergroten van de capaciteit van de bestaande hoogspanningsverbinding Diemen – Lelystad mogelijk wordt gemaakt.**

Gezien de eerdere reacties van de minister op onze verzoeken achten wij het voorstelbaar dat uw ministerie niet direct invulling gaat geven aan voornoemd advies. Vandaar dat wij ook voor de vigerende procedure een aantal adviezen hebben opgesteld.

Gecoördineerde en gelijktijdige behandeling aanvragen omgevingsvergunningen

Op 13 juni 2019 heeft u ons per e-mail aangegeven: "... de door TenneT voorgedragen normering NEN 50341 [is] niet goedgekeurd door de normcommissie Geotechniek. Dat betekent dat TenneT de aanvraag [omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen bij onder meer de gemeente Almere] zal in moeten dienen volgens de bestaande norm NEN 8700. De berekeningen op basis van deze norm dienen nog gemaakt te worden. Als gevolg daarvan vindt de aanvraag van de omgevingsvergunning bouwen op 14 juni a.s. geen doorgang. Op dit moment is nog onduidelijk wanneer de berekeningen gereed zijn. "

In paragraaf 2.3 (Procedure) van de concept ontwerp-omgevingsvergunning is aangegeven: "Op grond van artikel 3.32 in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wet ruimtelijke ordening worden dit besluit en de andere besluiten gelijktijdig door de minister van EZK bekendgemaakt. "

Wij merken op dat het er momenteel op lijkt dat de behandeling – en wellicht ook de besluitvorming en de terinzagelegging – van de omgevingsvergunningen voor de activiteit strijdig gebruik en de omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen niet parallel maar volgtijdelijk gaat plaatsvinden. De gemeente is daar geen voorstander van. Dit lijkt ook in tegenspraak met het doel van de coördinatieregeling, namelijk gelijktijdige behandeling, terinzagelegging en besluitvorming van alle benodigde vergunningen. En groot nadeel daarvan is het risico op tegenstrijdigheden tussen beide soorten vergunningen en de daarbij behorende documenten. In dat kader wordt het onduidelijk in hoeverre alle relevante aspecten wel in de milieueffect-rapportage cq. de ruimtelijke onderbouwing zijn meegenomen. Bij het archeologisch onderzoek is daar bijvoorbeeld al geen sprake van (zie verderop).

Ons advies is derhalve – conform de oorspronkelijke opzet en zoals u ook op 17 juni 2019 schriftelijk heeft aangegeven – dat de behandeling, besluitvorming en de terinzagelegging van beide omgevingsvergunningen gecoördineerd en gelijktijdig plaatsvindt, en dus niet volgtijdelijk.

Magneetveldsterkteonderzoek

In onze voornoemde zienswijze op de concept-NRD heeft de gemeente verzocht om inzicht in de (wijzigingen van de) magneetveldsterkte in de specifieke magneetveldzone. Ondanks het feit dat dit verzoek door de minister formeel van de hand is gewezen, is tijdens het vooroverleg op 21 mei 2019 tussen EZK, RVO, TenneT en de betrokken gemeenten bevestigd – zoals ook al eerder aangegeven tijdens het vooroverleg op 28 maart 2019 – dat dit aspect ‘onverplicht’ zou worden onderzocht en middels een schriftelijk advies door TenneT aan de gemeente beschikbaar zou worden gesteld. Beschikbaarstelling door TenneT zou separaat, maar wel gelijktijdig, plaatsvinden, uiterlijk bij het indienen van de aanvraag omgevingsvergunning voor de activiteit strijdig gebruik bestemmingsplan. Wij constateren dat wij dit onderzoek cq. advies van TenneT tot op heden nog niet hebben mogen ontvangen.

Wij verwachten dat dit aspect, zoals toegezegd, alsnog wordt onderzocht (indien dit onderzoek nog niet heeft plaatsgevonden) en dat de resultaten daarvan met de gemeente worden gedeeld. Wij achten dit om de volgende redenen noodzakelijk:

- vanwege onze bestuurlijke opvatting dat het effect van de uitvoering van het project geen verslechtering mag inhouden van de magneetveldsterkte binnen de magneetveldzone voor de gevoelige bestemmingen die daarin blijven liggen (zoals vastgelegd in onze besluitvorming van 2 oktober 2018);
- in het kader van een zorgvuldige totstandkoming van de besluitvorming omtrent het Project.

Ons advies is derhalve dat u TenneT opdraagt de resultaten van het onderzoek naar de wijzigingen in de magneetveldsterkte in de specifieke magneetveldzone als gevolg van de uitvoering van het Project per omgaande met de gemeente te delen.

Archeologie en Archeologisch onderzoek

In paragraaf 3.2 (Archeologie) van de concept ontwerp-omgevingsvergunning is aangegeven: "*In de onderhavige situatie zal de fundatie van de hoogspanningsmasten waarop deze aanvraag toeziet niet worden aangepast, waardoor geen sprake is van bodemingrepen.*".

De aanvraag voor de activiteit strijdig gebruik met het bestemmingsplan ziet op de masten met de nummers 037 tot en met 040 en 056 tot en met 061 in de gemeente Almere. Van zeker 35 (van de 43 op Almeers grondgebied gelegen masten) zal de fundatie aangepast moeten worden, zoals eerder bleek uit de concept-aanvraag omgevingsvergunning bouwen, ontvangen op 9 mei 2019. Dit betreft ook de masten 039 en 040 en de masten 057 tot en met 061.

De zinsnede "*..., waardoor geen sprake is van bodemingrepen.*" is dus niet correct.

Zoals eerder vermeld heeft u op 13 juni jl. aangegeven dat TenneT nieuwe constructieve berekeningen dient uit te voeren voor de aanpassingen aan de fundatie van de masten en de masten zelf. In het '*worst-case*' scenario – volgens mondelinge opgave van TenneT – dient de fundatie van alle 43 op Almeers grondgebied gelegen masten verstevigd te worden. Dit is als zodanig niet meegenomen in het archeologisch onderzoek (bijlage 07: 'Archeologisch onderzoek 2019 Almere d.d. 06-06-2019'). Hierdoor is niet met zekerheid te stellen dat het in de concept ontwerp-omgevingsvergunning gestelde: "*Gelet op de conclusies van het archeologische onderzoek zoals uitgevoerd binnen de gemeenten Almere en Gooise Meren is geen sprake van zodanige archeologische resten in de ondergrond dat dit aspect de realiseerbaarheid van het plan in de weg staat.*" correct is.

Ons advies is derhalve:

- **Verschaffen van duidelijkheid omtrent van welke masten op het grondgebied van de gemeente exact de funderingen verstevigd dient te worden.**
- **Verrichten van nader archeologisch onderzoek (indien nodig op basis van het voorgaande) en aanpassen van de desbetreffende rapportage (bijlage 07).**
- **Bezien (indien nodig), naar aanleiding van het nader onderzoek, in hoeverre dit noopt tot aanpassing van de concept ontwerp-omgevingsvergunning.**

Naar onze overtuiging onderstreept dit voorbeeld het belang van het met elkaar in overeenstemming brengen van de aanvragen van de omgevingsvergunningen voor de activiteit strijdig gebruik enerzijds en de activiteit bouwen anderzijds, los van de door ons gewenste gecoördineerde en gelijktijdige behandeling, besluitvorming en terinzagelegging daarvan.

Stikstofdepositie

In paragraaf 3.6 (Overige aspecten) van de concept ontwerp-omgevingsvergunning is aangegeven: "*Overige aspecten zoals onder meer externe veiligheid, lichthinder, schaduwwerking, windhinder, stof, geur, stikstofdepositie, waterkwaliteit en -kwantiteit en verkeer aantrekkende werking, spelen in de context van onderhavig besluit geen relevante rol.*".

Ten aanzien van het aspect '*stikstofdepositie*' is dit echter niet het geval, aangezien in de milieueffectrapportage staat aangegeven dat de stikstofdepositie past binnen de in de Programma Aanpak Stikstof 2015-2021 ("PAS") gereserveerde ontwikkelingsruimte.

Op pagina 11 van MER (deel A) staat namelijk: "*Uit de AERIUS-berekening blijkt dat een meetbare toename optreedt in één Natura 2000-gebied, het Naardermeer. De hoeveelheid aan stikstofdepositie (de benodigde ontwikkelingsruimte) past binnen de in de*

PAS (Programma Aanpak Stikstof) gereserveerde ontwikkelingsruimte. Omdat wel sprake is van stikstofdepositie, wordt het effect beoordeeld als niet wezenlijk negatief (0/-).".

Op 29 mei 2019 zette de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (de "Afdeling") een streep door het PAS (ECLI:NL:RVS:2019:1603). Het PAS mag niet meer – zonder meer – als basis voor toestemming voor activiteiten worden gebruikt. De passende beoordeling die ten grondslag ligt aan het PAS voldoet namelijk niet aan de eisen die voortvloeien uit artikel 6 van de Habitatrichtlijn. De motivering in de ruimtelijke onderbouwing, met verwijzing naar het PAS, voldoet, gelet op deze uitspraak, niet meer.

Ook de onderbouwing in de MER is in dat licht onvoldoende.

Wij adviseren derhalve dat er nader onderzoek dient te worden verricht naar het aspect stikstofdepositie in lijn met de uitspraak van de Afdeling van 29 mei 2019.

Tot slot

Op 28 mei 2019 hebben wij een besluit genomen over de vervolgstappen in deze procedure. Afhankelijk van de mate waarin u invulling gaat geven aan onze adviezen zullen wij een zienswijze indienen op de ontwerpbesluit van de omgevingsvergunning voor de activiteit strijdig gebruik. Indien uw minister in zijn definitieve besluitvorming naar onze mening niet of onvoldoende tegemoet komt aan onze zienswijze zal de gemeente beroep instellen bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Wij zien uw reactie op dit advies met belangstelling tegemoet en zijn vanzelfsprekend bereid om een en ander nader toe te lichten.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Almere,
namens hen,

M.J. Schotman
Afdelingsmanager
Ruimtelijke Ontwikkeling & Mobiliteit

Reactie en advies gemeente Almere

Op rapport 'Uitwerking natuurtoets, TenneT Diemen – Lelystad – Ens', adviesbureau Tauw, kenmerk R001-1222444WCH-efm-V02-NL d.d. 22 april 2015

De Natuurtoets van 22 april 2015 is gedateerd. Onderzoeksgegevens mogen maximaal drie jaar oud zijn. Normaliter zijn Gedeputeerde Staten van een provincie het bevoegd gezag in het kader van de natuurwetgeving, maar aangezien het project provinciegrens overschrijdend is - en vanwege de rijkscöördinatie-regeling - is het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) het bevoegd gezag in deze procedure.

Provincies hanteren vanuit hun bevoegd gezagrol de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar strikt beschermde soorten (waaronder vogels): *"Onderzoeksgegevens mogen maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn."* Deze definitie is dus ook van toepassing op het ministerie van EZK als bevoegd gezag.

Het gedateerd zijn van het onderzoek brengt ook met zich mee dat de toets onder de oude wetgeving is opgesteld (de Flora- en faunawet) in plaats van onder de vigerende Wet natuurbescherming die op 1 januari 2017 van kracht is geworden. Dit wreekt zich voor dit project nog te meer vanwege de recente ontwikkelingen ten aanzien van predatie van vogelnesten door boommarters. Als gevolg van deze predatie is een aantal vogelsoorten zich in toenemende mate gaan nestelen in hoogspanningsmasten aangezien nesten daarin niet bereikbaar zijn voor boommarters.

In de natuurtoets is opgenomen dat voor de mastbroeders wordt gesteld dat overeenkomstig het voor ooievaars opgestelde protocol gewerkt moet worden. In het protocol wordt aangegeven buiten het broedseizoen te werken. Het broedseizoen van ooievaars loopt van half maart tot eind augustus. Maar momenteel zijn ook vogelsoorten als raaf en boomvalk in hoogspanningsmasten gaan nestelen. Een vroege soort als de raaf broedt echter al vanaf begin februari en een boomvalk kan ook doorgaan met broeden tot eind augustus. Dat betekent een *'window of opportunity'* voor uitvoerende werkzaamheden aan de hoogspanningsmasten van september tot en met januari (vijf maanden) waarbinnen gewerkt kan worden.

Daarnaast beroept het rapport zich op de Nationale Database Flora en Fauna (NDFD). Deze database is echter notoir onvolledig. In de regel gaat het daarbij alleen om 'positief-waarnemingen' (aanwezig) en is er geen inventarisatie naar de afwezigheid van soorten. Daarmee wordt een veel te rooskleurig (i.c. te laag) beeld geschilderd van de aantallen nesten die potentieel geschaad kunnen worden door de uitvoerende werkzaamheden.

Advies van de gemeente Almere:

- **Updaten van de reeds aanwezige Natuurtoets waarbij specifiek aandacht besteed dient te worden aan:**
 - het in overeenstemming brengen van de inhoud van de toets met de vigerende wet- en regelgeving ten aanzien van natuur;
 - het uitvoeren van onderzoek naar vogelsoorten en aantallen nesten die potentieel geschaad kunnen worden door de uitvoerende werkzaamheden aan de hoogspanningsmasten.
- **In beeld brengen van de consequenties van de natuurtoets voor de periode waarin uitvoerende werkzaamheden aan de hoogspanningsmasten kunnen plaatsvinden.**
- **Deze periode laten opnemen in zowel de aanvraag als in de ontwerpbesluiting voor de omgevingsvergunning strijdig gebruik bestemmingsplan.**

* * *

2 september 2019

Bijlage 2 – Advies Commissie Milieueffectrapportage

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Beter Benutten 380kV Diemen – Lelystad

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

1 maart 2021 / projectnummer: 3298

1 Advies over het MER in het kort

TenneT, de beheerder van het landelijke hoogspanningsnet, wil de capaciteit van een deel hiervan vergroten. Daartoe voert het bedrijf het programma 'Beter Benutten Bestaande 380 kV-verbindingen' uit. De verbinding tussen Diemen en Lelystad maakt daar deel van uit. Om de capaciteitsvergroting van dit tracé mogelijk te maken moeten onder de verantwoordelijkheid van de ministers van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) vergunningen worden verleend waarmee onder andere van bestemmingsplannen kan worden afgeweken.

Voor de besluitvorming over het project is een milieueffectrapport (MER) opgesteld. De betrokken ministers hebben de Commissie voor de milieueffectrapportage gevraagd dit MER te beoordelen.

Wat blijkt uit het MER?

In het rapport¹ worden het nut en de noodzaak van de vergroting van de capaciteit helder beschreven. Ook wordt navolgbaar uitgelegd hoe er van de vijf alternatieven die in de vorige fase² beschouwd zijn, één alternatief is overgebleven. Van dit alternatief zijn drie mogelijke opties vergeleken en het blijkt dat de verwachte milieueffecten ervan niet verschillen. Door het toepassen van een technische maatregel³ vallen er, ondanks de uitbreiding van de capaciteit van de hoogspanningsleiding, 254 minder woningen (of andere gebouwen) binnen de magneetveldzone.

Wat is het advies van de Commissie?

De informatie in het rapport en de bijlagen is uitgebreid, goed opgebouwd en duidelijk leesbaar. **De Commissie is van oordeel dat het MER de essentiële informatie bevat** om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen bij het besluit over het project.

De Commissie heeft wel een aanbeveling over de omgang met stikstofdepositie: neem ook de, sinds 2015, sterk toegenomen stikstofdepositie in ogenschouw. Ga specifiek in op het natuurgebied Naardermeer en beschouw dit in cumulatie met de stikstofuitstoot veroorzaakt door de geplande werkzaamheden.

In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar oordeel toe en geeft ze aandachtspunten voor het vervolgtraject.

¹ Milieueffectrapportage Diemen–Lelystad Deel A en Deel B. Arcadis, 15–09–2020.

² Notitie Reikwijdte en Detailniveau, zie: <https://www.commissiemer.nl/adviezen/3298>.

³ Door het toepassen van zogenaamde "faseoptimalisatie" wordt de magneetveldzone (van 0,4 microtesla) over het gehele traject verminderd.

Figuur 1. 380 kV-verbinding Diemen – Lelystad. Bron: MER Diemen–Lelystad, Arcadis, 2020.

Achtergrond

Voor de capaciteitsuitbreiding van de bovengrondse hoogspanningsleiding is een omgevingsvergunning nodig waarbij van het bestemmingsplan wordt afgeweken. Voor deze activiteit wordt een MER opgesteld. De leiding heeft een spanning van meer dan 220 kV en het tracé is langer dan 15 km. Daarmee valt de activiteit onder categorie C24 uit het Besluit milieueffectrapportage, wat betekent dat ter onderbouwing van het besluit over de uitbreiding een MER moet worden opgesteld.

Rol van de Commissie voor de milieueffectrapportage

De Commissie is bij wet ingesteld, onafhankelijk en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Zij schrijft geen milieueffectrapporten. Dat doet de initiatiefnemer. De bevoegde gezagen – in dit geval de ministers van Economische Zaken en Klimaat en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties – besluiten over het project.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt door nummer [3298](#) op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Toelichting op het advies

De Commissie wil met onderstaande aanbevelingen een bijdrage leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming.

2.1 Stikstofuitstoot door werkzaamheden en botsingen met vogels

Stikstofdepositie

In het MER⁴ worden de effecten van stikstofdepositie op de natuur beoordeeld. De Commissie heeft waardering voor de manier waarop dat is gedaan. De werkwijze kenmerkt zich door een gebiedsgerichte aanpak waarbij wordt ingegaan op trends van de aanwezige natuurwaarden.⁵ Het valt de Commissie hierbij op dat het effect van de gemeten, en sinds 2015 gestegen, stikstofdepositie⁶ in cumulatie met de depositie veroorzaakt door het nieuwe initiatief nog niet is beoordeeld. Deze informatie is relevant, omdat er al decennialang overschrijdingen zijn van de kritische depositiewaarden.

De Commissie raadt daarom aan om ook de mogelijke effecten van deze toegenomen stikstofdepositie (NH₃) in de afgelopen jaren te beschouwen. Ga hierbij specifiek in op het Natura 2000-gebied Naardermeer en beschouw dit in cumulatie met de tijdelijke toename van stikstof (NO_x) die veroorzaakt wordt door de geplande werkzaamheden.

Botsingen van vogels met hoogspanningsleidingen en –masten

Het is bekend dat vogels tegen hoogspanningsleidingen vliegen en door de impact kunnen overlijden. De nieuwe configuratie van de hoogspanningsmasten en –leidingen wijkt niet af van die in de huidige situatie. Daardoor worden geen effecten verwacht die anders zijn dan die in de huidige situatie. Echter, om de kans op botsingen met vogels in de toekomst te verminderen, wordt in het MER gesproken over het aanbrengen van extra ‘varkenskrullen’ of ‘vogelflappen’. Dit zijn zichtbare markeringen die aan de leidingen en masten worden opgehangen en de zichtbaarheid ervan verhogen. Enerzijds wordt dit in het MER slechts als mogelijkheid benoemd. Anderzijds is in een mondeling overleg tussen het bevoegd gezag, de initiatiefnemer en de Commissie gezegd dat deze maatregelen daadwerkelijk worden uitgevoerd. De Commissie geeft in overweging de afspraken hierover aanwijsbaar vast te leggen in het besluit.

2.2 Straling, magneetveldzones en effecten op gezondheid

In Deel B van het MER wordt uitgebreid ingegaan op de milieueffecten, waaronder de breedte van de magneetveldzone⁷. De berekening van de magneetveldzone wordt goed en helder uitgelegd. In bijlage B wordt de aanpak van faseoptimalisatie beschreven en nader toegelicht³. Bijlage C gaat nader in op de invloed die elektromagnetische velden kunnen

⁴ Specifiek in een bijlage van de natuurtoets, die tegelijkertijd weer een bijlage is van het MER.

⁵ De Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) had duidelijke regels over hoe de effecten van stikstof op Natura 2000-gebieden moesten worden beoordeeld. Nu de PAS niet meer geldt, is het zoeken naar een nieuwe werkwijze om tot een adequate beoordeling van de effecten van stikstof op de natuurwaarden te komen.

⁶ In het Meetnet Ammoniak in Natuurgebieden (MAN) meet het RIVM samen met natuurbeheerders en vrijwilligers de maandgemiddelde ammoniakconcentratie in de lucht in Nederlandse natuurgebieden.

⁷ Het gebied omsloten door de contour van 0,4 µT (microtesla).

hebben op flora en fauna. In het rapport in bijlage D⁸ wordt navolgbaar uiteengezet hoe fase-optimalisatie leidt tot een verkleining van de magneetveldzone. Dit leidt tot een afname van het aantal gevoelige bestemmingen binnen de zone met 254. De uitgangspunten bij deze modellering en de onderliggende grondslagen zijn in detail uitgelegd. Met kaarten worden de huidige magneetveldzones en de toekomstige magneetveldzones (na faseoptimalisatie en versterking) met elkaar vergeleken. De Commissie beveelt het gebruik van kaarten met meer detail aan, waarop de gevoelige bestemmingen (waaronder woningen) duidelijk zichtbaar zijn.⁹

2.3 Archeologie

In het verleden zijn in het plangebied scheepswrakken aangetroffen. Uit het MER blijkt dat zowel een archeologisch bureauonderzoek als later een vervolgonderzoek met boringen heeft plaatsgevonden. De resultaten hiervan laten zien dat, door het treffen van mitigerende maatregelen, de werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden zonder gevolgen voor archeologische waarden. De Commissie onderschrijft deze conclusies.

⁸ Bepaling aantal gevoelige bestemmingen bij lijnverzwaring en klokgetaloptimalisatie. DNVGL-rapport, 07-06-2019.

⁹ De Commissie heeft bij haar advies alle binnengekomen zienswijzen gelezen en meegenomen in haar advisering.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing

Toetsing door de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, voordat het besluit wordt genomen. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dr. Henk Everts

dr. Theo Fens

dr. Eric van Rongen

Wouter Berendsen MSc (secretaris)

ir. Kees Slingerland (voorzitter)

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

Omgevingsvergunning voor het afwijken van een bestemmingsplan.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke [activiteiten](#) het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteit C24, "De aanleg, wijziging of uitbreiding van een bovengrondse hoogspanningsleiding".

Bevoegd gezag besluit

De minister van Economische Zaken en Klimaat en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Initiatiefnemer besluit

TenneT.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

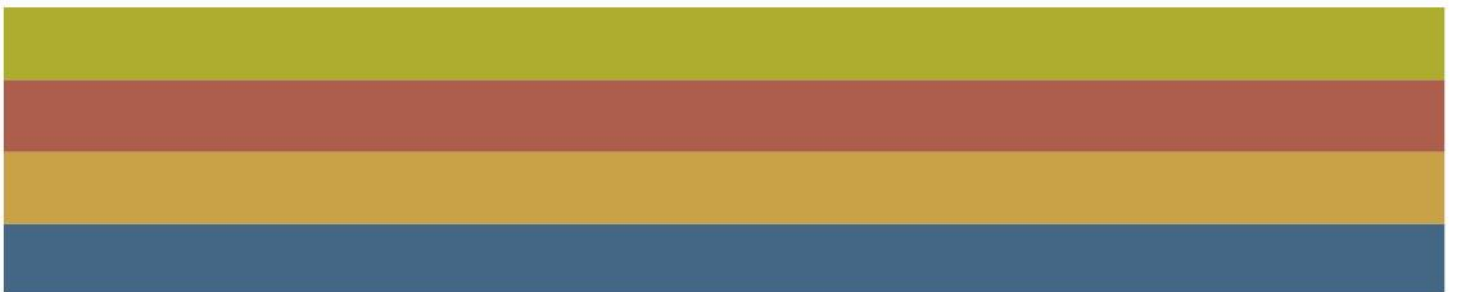
De Commissie heeft alle zienswijzen en adviezen gelezen die het bevoegd gezag tot en met 21 januari 2021 heeft toegestuurd. Ze heeft ze in haar advies verwerkt, voor zover relevant voor het MER.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissierner.nl projectnummer [3298](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

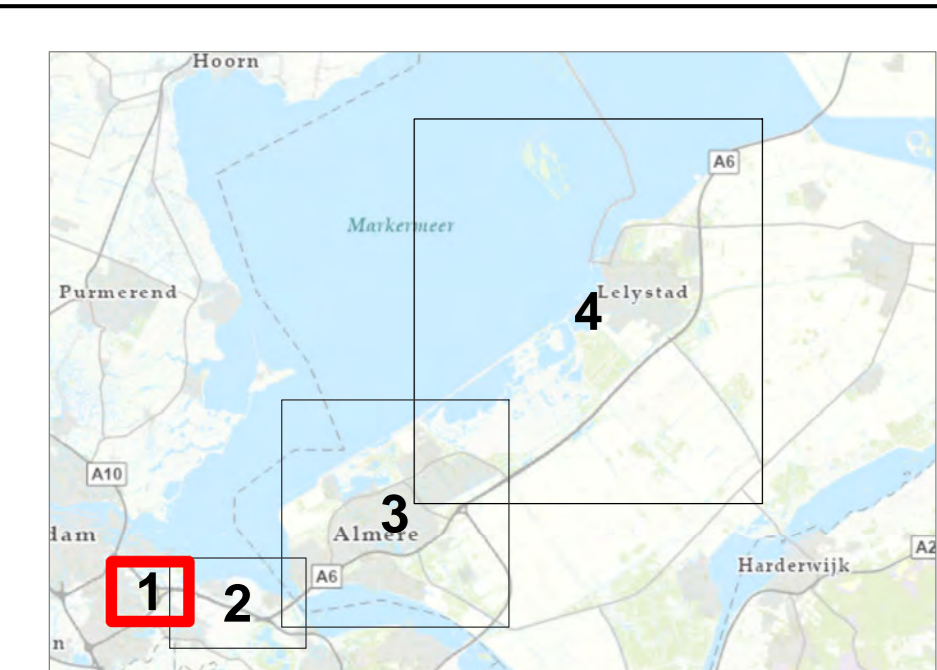
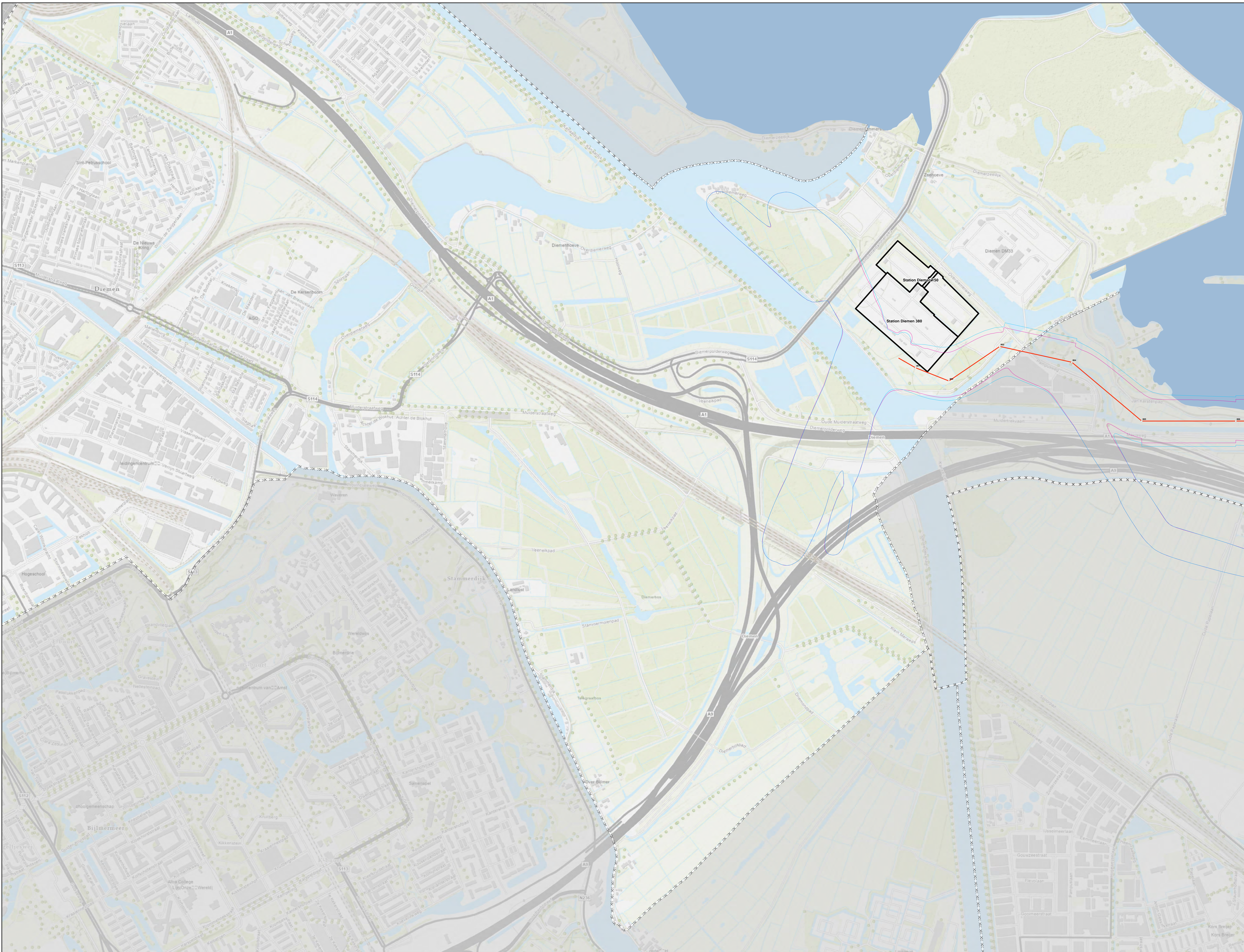

Bijlage 3 – Magneetveldzone

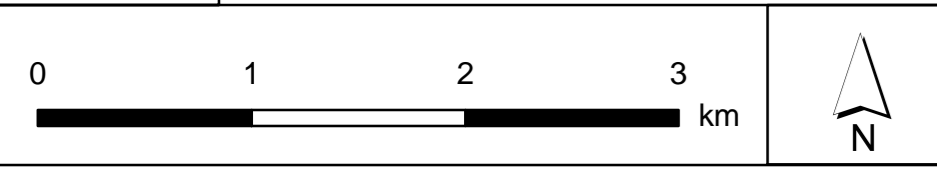

Legenda

- Bestaande 380 kV DIM-LLS
- Mast
- DIM-LLS380 huidige 0,4 µT mvzone
- DIM-LLS380 toekomstige 0,4 µT mvzone
- gevoelige bestemmingen
- gemeentegrens

Versie	Definitief	Datum	19-2-2021
Schaal	1:5.000	Formaat	A0
Kenmerk	210218_DIM_LLS380_EM_velden_per_Gemeente.mxd		

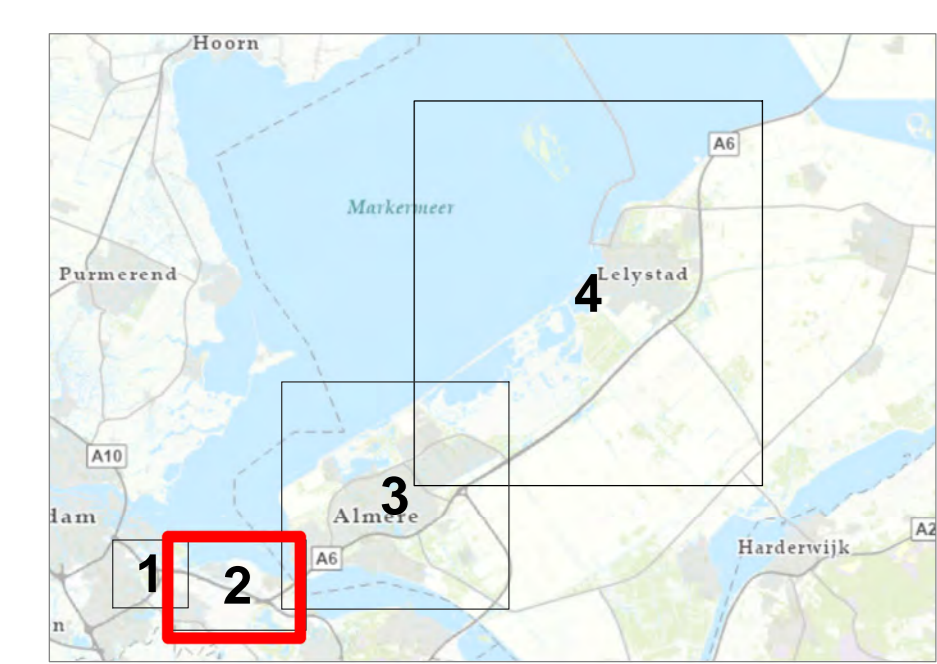

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend. © TerneT TSO B.V.

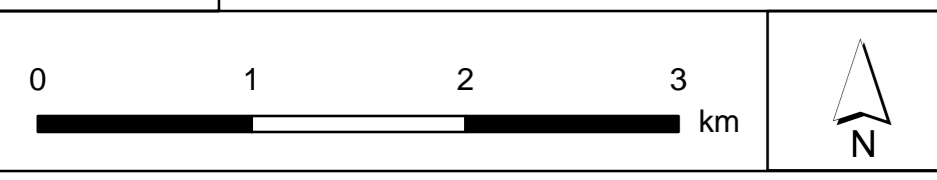

Legenda

- Bestaande 380 kV DIM-LLS
- Mast
- DIM-LLS380 huidige 0,4 µT mvzone
- DIM-LLS380 toekomstige 0,4 µT mvzone
- gevoelige bestemmingen
- gemeentegrens

Versie	Definitief	Datum	19-2-2021
Schaal	1:8.500	Formaat	A0
Kenmerk	210218_DIM_LLS380_EM_velden_per_Gemeente.mxd		

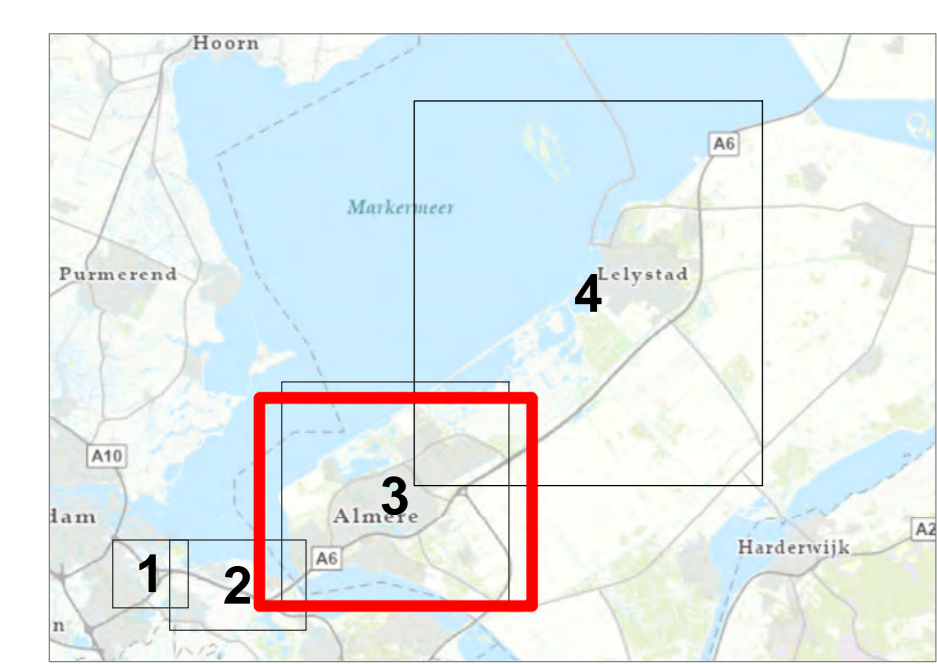

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend. © TenneT TSO B.V.

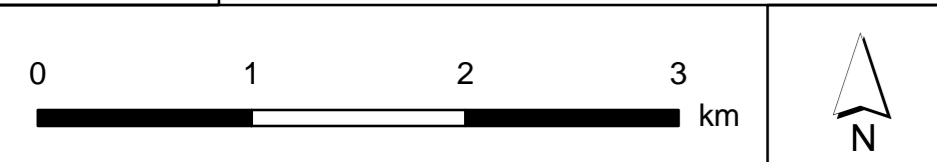

Legenda

- Bestaande 380 kV DIM-LLS
- Mast
- DIM-LLS380 huidige 0,4 µT mvzone
- DIM-LLS380 toekomstige 0,4 µT mvzone
- gevoelige bestemmingen
- gemeentegrens

Versie	Definitief	Datum	19-2-2021
Schaal	1:17.500	Formaat	A0
Kenmerk	210218_DIM_LLS380_EM_velden_per_Gemeente.mxd		

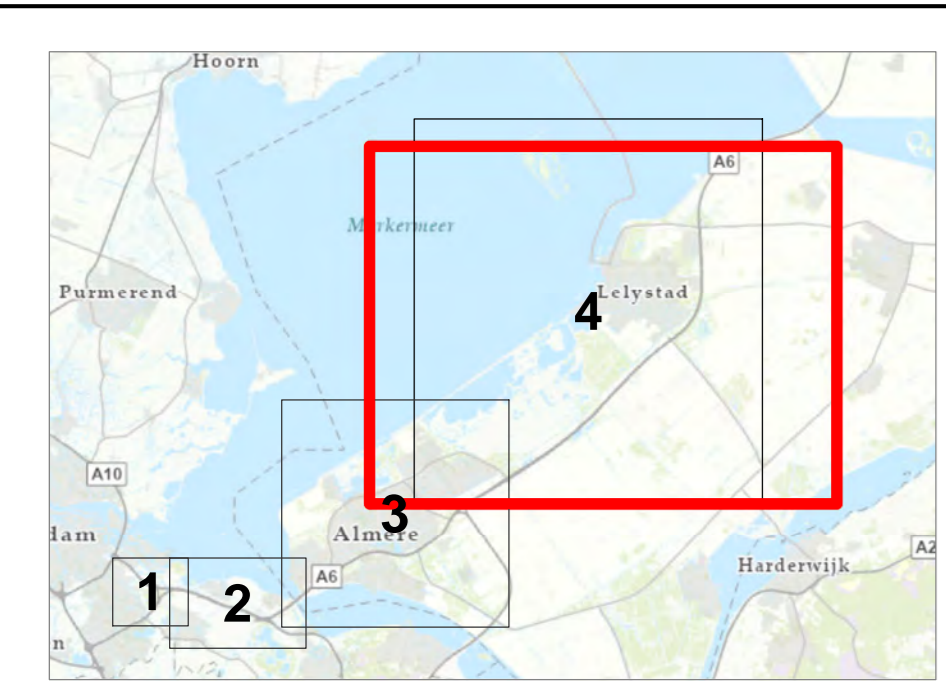

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend. © TerneT TSO B.V.

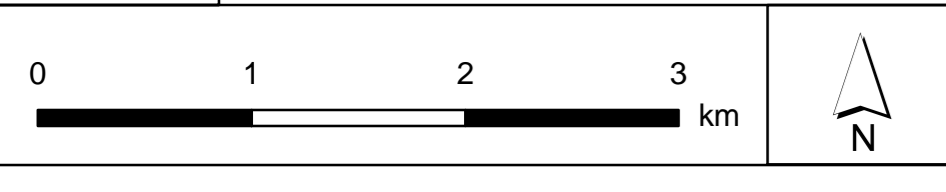

Legenda

- Bestaande 380 kV DIM-LLS
- Mast
- DIM-LLS380 huidige 0,4 µT mvzone
- DIM-LLS380 toekomstige 0,4 µT mvzone
- gevoelige bestemmingen
- gemeentegrens

Versie	Definitief	Datum	19-2-2021
Schaal	1:30.000	Formaat	A0
Kenmerk	210218_DIM_LLS380_EM_velden_per_Gemeente.mxd		

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend. © TerneT TSO B.V.